

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Irodalomtudományi Intézet

XVIII. századi osztály

1118 Budapest, Ménesi út 11-13.

Telefon: 279-2773

Telefax: 385-3876

xviii@iti.mta.hu

MEGHÍVÓ

2017. január 31.

Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének XVIII. Századi Osztálya és a Magyar XVIII. Század Kutató Társaság a XVIII. századi kutatásokat végző intézményekkel közösen tisztelettel meghívja Önt **2017. február 7-én**, kedden **16.00** órakor

KERTI JÓZSEF

Kompiláció vagy plágium?

Aranka György kéziratos versei Szirmay Antal versgyűjteményeiben

című előadására.

Az előadás rezüméje:

Az erdélyi felvilágosodás kiemelkedő alakjának, a marosvásárhelyi királyi táblabírónak és az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság titoknokának, Aranka Györgynek a *Magyar Parnaszus virágjai* című kéziratos versgyűjteménye Magyarországra is eljutott. Két, itt őrzött másolata igazolja, hogy versei így terjedtek a kor kéziratos kultúrájában bizonyos körökben. Kortársát, a szintén műgyűjtő, régiségbúvár és költő Szirmay Antalt művelődéstörténeti munkája (*Hungaria in parabolis sive commentarii in adagia, et dicteria Hungarorum*, 1804, 1807) megalkotásakor az értékmentő gesztus vezérelte, példatárába tetszőlegesen, saját ízlése szerint válogatott saját munkáiból és másoktól (akár anonim közköltészeti anyagot, akár műköltészeti, kanonizált szerzők műveit). Bár Szirmay csupán egyszer jelöli meg Aranka nevét, azonban a kötetben számos verse található; ezeket saját vagy anonim alkotásokként tünteti fel. Az Arankától átvett verseket nem minden esetben hagyta érintetlenül, néhányat lerövidített, átalakított, vagy kiegészített saját soraival.

Előadásom során arra keresem a választ, hogy Szirmay említett munkájában és más kéziratos gyűjteményeiben mit és hogyan vesz át Arankától, saját ízlésének szűrőjén keresztül hogyan fogadja be és szelektálja ki (gyakorlati okból) az Aranka-szövegeket. Forráskritikai eszközökkel kell ellenőrizni, hogy mi alapján azonosíthatjuk és bizonyíthatjuk Aranka szerzőségét, hiszen a közköltészet rendszerében nem mindig egyértelmű, hogy ki a „házigazda” és ki a „vendég”. Komparatív és filológiai módszerekkel összevetem a szövegeket, rámutatva arra, hogyan valósulnak meg tudatos poétikai eljárásokkal a közköltészet technikai egyes szövegszinteken (lexikai, szintaktikai, szemantikai). Így egy 18. századbéli értelmiségi nemes szemszögéből olvashatjuk újra Aranka szövegeit, így az is láthatóvá válik, Szirmay hogyan retorizált át saját célja és ízlése szerint egyes szövegeket, ugyanakkor hogyan kanonizálta Arankát mint erdélyi poétát a *Hungaria in parabolis* lapjain.

Az előadás helyszíne: MTA BTK Irodalomtudományi Intézet, Eötvös Könyvtár olvasóterme (Budapest, XI., Ménesi út 11–13, I. emelet).

Kérjük szíves megjelenését!

A XVIII. Századi Osztály